

А.В. ОРЛОВА, Л.В. ПЕРЕВАЛОВА, канд. філос. наук, доцент

Проблеми розвитку антикорупційного законодавства в Україні

Однією з проблем українського суспільства є корупція, яка становить загрозу для суспільного прогресу, демократії, державної безпеки.

7 квітня 2011 р. Верховною Радою України був прийнятий Закон України «Про засади запобігання і протидії корупції», що ознаменувало новий етап розвитку законодавства у боротьбі з корупцією. Однак на даний час закон потребує свого подальшого [1].

У Законі України «Про засади запобігання і протидії корупції» під корупцією розуміють – використання особою наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей. З огляду на це визначення суттєвої зміни підходів у розумінні сутті цього явища порівняно із попереднім законом не відбулося [1].

Після прийняття Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» відбувся значний прогрес у сфері законодавчого регулювання протидії та запобігання корупції в Україні. По-перше, було прийнято Національну антикорупційну стратегію на 2011–2015 рр., схвалену Указом Президента України [2]. По-друге, прийнято на розвиток її положень «Державну програму щодо запобігання і протидії корупції на 2011–2015 роки» [3].

Прийняття двох наказів у сфері координації боротьби з корупцією, зокрема наказу «Про організацію діяльності органів прокуратури у сфері запобігання і протидії корупції» та наказу «Про координацію діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності та корупції» стало результатом того, що Генеральна прокуратура України підтвердила свій статус основного державного органу, що здійснює координацію правоохоронних органів у боротьбі із корупцією [4, 5].

Подальшим кроком стало затвердження «Положення про координацію діяльності правоохоронних органів по боротьбі із злочинністю та корупцією», яке визначило напрями та форми координації правоохоронних органів у боротьбі із корупцією [6].

Однак за висновками міжнародного Індексу сприйняття корупції - 2013, обчислюваного Transparency International, ситуація в Україні залишається небезпечною. За їх розрахунками у 2013 році Україна зайняла 144 - е місце в рейтингу - поряд з Нігерією, Папуа - Новою Гвінеєю, Камеруном і Центральноафриканській Республікою.

У порівнянні з минулим роком Україна набрала на один бал менше - 25 (100 балів - повна відсутність корупції, 0 балів - повністю корумпована держава). Всього Індекс сприйняття корупції - 2013 охопив 177 держав.

Тривожним сигналом, відзначають в Transparency International, стало падіння України відразу на 10 позицій за таким показником, як "політична і фінансова корупція". Аналітики відзначають, що бізнес в Україні все більше монополізується : олігархічні клани витісняють з ринку конкурентів, використовуючи зв'язки з владою і «вибіркову протекцію», що знищує здорову конкуренцію і прозорість. Для підприємців в Україні існує як би два права і різні правила гри - для «своїх» і «чужих». При цьому чиновники виявляються не просто втягнутими у фінансові потоки, але й очолюють їх.

Україна входить до групи країн «Підвищені ризики», у неї найгірший показник у Європі. Але, як прогнозують експерти Transparency International, вже наступного року Україна може скотитися глибше, до групи «безнадійних» країн - в компанію до центрально - азійським республікам колишнього СРСР, Гаїті, Ємену, Сирії, Іраку, Лівії, Афганістану, Північної Кореї та пр.

Показово, що в останньому рейтингу корупції Україна з країн СНД змогла обігнати лише Киргизстан (24 бали), Таджикистан (22), Туркменістан і Узбекистан (по 17 балів) [7].

Одним з головних завдань влади у 2014 році є реформування правоохоронних органів та вдосконалення законодавства про протидію корупції.

«Вдосконалення законодавства у боротьбі з корупцією - це головна наша мета. Ми будемо застосовувати системний підхід і йти цим шляхом. Безумовно, тут і реформування системи правоохоронних органів, імплементація Кримінального процесуального кодексу, прийняття нового закону про прокуратуру. Всі ці питання сьогодні є на порядку денному, і ми над ними працюємо», - заявив Президент України В.Ф.Янукович під час X – ї Ялтинської щорічної зустрічі.

Список літератури:

1. Закон України «Про засади запобігання і протидії корупції» № 3206-VI від 7 квітня 2011.
2. Національна антикорупційна стратегія на 2011–2015 роки // Офіційний вісник Президента України. – 2011. – № 29. – Ст. 1139.
3. Державна програма щодо запобігання і протидії корупції на 2011–2015 роки, // Офіційний вісник України. – 2011. – № 94. – Ст. 3431 4
4. Про організацію діяльності органів прокуратури у сфері запобігання і протидії корупції. Наказ Генерального Прокурора України від 25 червня 2013 р. № 10 гн.
5. Про координацію діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності та корупції. Наказ Генерального Прокурора України від 16 січня 2013 року № 1/1гн.
6. Наказ від 26 квітня 2012 року № 43/375/166/353/284/241/290/236 «Про затвердження Положення про координацію діяльності правоохоронних органів по боротьбі із злочинністю та корупцією.
7. Україна валиться вниз в індексі корупції Transparency International. Антикорупційний портал. 05.2012. <http://www.acrc.org.ua/>